

Ψηφιακή Συμπεριληπτική Επιχειρηματική Σχολή

2021-1-ES01-KA220-ADU-000033439

Αποτέλεσμα έργου 1 Διεθνής έκθεση Περίληψη

Ημερομηνία: Οκτώβρης 2022 – v2

Πρόγραμμα Erasmus+

KA2 – Έργα στρατηγικής εταιρικής σχέσης

KA220-ADU - Συνεργασίες στην εκπαίδευση ενηλίκων

Αυτό το έργο χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.
Αριθμός έργου 2021-1-ES01-KA220-ADU-000033439

Περιεχόμενα

1. Βιβλιογραφική έρευνα και έρευνα πεδίου: Γενική συζήτηση και βασικά ευρήματα:	1
2. Εντοπισμός ζητημάτων και κενών από την αξιολόγηση αναγκών	2
3. Κύρια θέματα/θεματικές ενότητες/δεξιότητες που πρέπει να εξεταστούν κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	3
4. Ανάγκες και μέθοδοι κατάρτισης που προτιμώνται από τον ευάλωτο μεταναστευτικό πληθυσμό	4
5. Ανάγκες και μέθοδοι κατάρτισης που προτείνονται από εκπαιδευτικούς, εθελοντές και επαγγελματίες	4
6. Συμπεράσματα και συστάσεις για μελλοντική έρευνα, καθώς και επιπτώσεις στην πρακτική και την πολιτική σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο:	5
7. Τελική σύσταση	6

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει συνοπτικά τα κύρια ευρήματα της μελέτης που διεξήχθη έχοντας ως στόχο την επίτευξη της ανάπτυξης μιας υγιούς και επίκαιρης βάσης γνώσεων, η οποία θα αποτελέσει ένα στέρεο θεμέλιο για τις ειδικές ανάγκες μιας επιλεγμένης ομάδας-στόχου, προκειμένου να αναπτυχθεί το πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων. Το αντικείμενο της έρευνας δεν είναι η εκπόνηση προκαταρκτικής ή σύνθετης μελέτης, αλλά η συλλογή πληροφοριών και η ανατροφοδότηση του προβληματισμού. Επιδιώκουμε να εμπλουτίσουμε και να επαληθεύσουμε τα γενικά υποτιθέμενα συμπεράσματα σχετικά με την επιχειρηματική ικανότητα των Μεταναστών Ενηλίκων Χαμηλής Ειδικότητας που κινδυνεύουν από κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό. Θέλουμε να διασφαλίσουμε την ένταξή τους στην κοινωνία, προσκαλώντας τις ιδέες και τα σχόλια διαφορετικών συμμετεχόντων, συμπεριλαμβανομένων καθηγητών και εκπαιδευτών που ειδικεύονται στην επαγγελματική κατάρτιση, για να αποκτήσουμε μια ισορροπημένη, ολοκληρωμένη και ενημερωμένη επισκόπηση.

Σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε ολοκληρωμένη έρευνα, η οποία συνδυάζει έρευνα πεδίου και βιβλιογραφική έρευνα.

Βιβλιογραφική έρευνα

Η προκαταρκτική συλλογή πληροφοριών χρησίμευσε, αφενός, για να διαμορφώσει την γενική κατάσταση της ομάδας-στόχου σε κάθε χώρα. Αφετέρου, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν χρησιμοποιήθηκαν για την τελειοποίηση του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου και την καθοδήγηση της ανάπτυξης των ομάδων εστίασης.

Έρευνα πεδίου

- Διαδικτυακό ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε μετανάστες και μετανάστριες επιχειρηματίες με χαμηλά προσόντα. Αυτά τα ερωτηματολόγια αποσκοπούν στην ανίχνευση καταλυτικών παραγόντων και στην ιεράρχηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζονται κατά την επιχειρηματική διαδικασία.
- Ομάδα εστίασης ή συνεντεύξεις για τη συλλογή πληροφοριών από ευάλωτο μεταναστευτικό πληθυσμό σχετικά με τις ανάγκες κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα.

- Ομάδα εστίασης με εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες/εθελοντές που εργάζονται με ευάλωτους μετανάστες και μετανάστριες. Ο στόχος αυτών των ομάδων εστίασης ήταν η ανίχνευση καλών πρακτικών και η ιεράρχηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες χαμηλής ειδίκευσης στις διαδικασίες κατάρτισης και εκπαίδευσης.
- Ομάδα εστίασης με ειδικούς σε θέματα επιχειρηματικότητας (καθηγητές πανεπιστημίων ή σχολών διοίκησης επιχειρήσεων/επιχειρηματίες της χώρας). Σε αυτή την περίπτωση, ο στόχος ήταν η ανίχνευση καλών πρακτικών και η ιεράρχηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζονται στις διαδικασίες κατάρτισης και εκπαίδευσης στον τομέα της επιχειρηματικότητας.

1. Βιβλιογραφική έρευνα και έρευνα πεδίου: Γενική συζήτηση και βασικά ευρήματα:

Οι πέντε χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι χώρες που, για διάφορους λόγους, αποτελούν κατά παράδοση χώρες υποδοχής μεταναστών. Με κάποιες επιφυλάξεις, αναμένεται ότι ο αριθμός των μεταναστών θα συνεχίσει να αυξάνεται τα επόμενα χρόνια, και το ίδιο μπορεί να συμβεί και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, πράγμα που σημαίνει ότι η πρόκληση της κοινωνικής ένταξης θα είναι πιο ενεργά παρούσα στην ευρωπαϊκή ατζέντα τα επόμενα χρόνια.

Τα προβλήματα ένταξης εμφανίζονται σε διάφορα επίπεδα, αλλά αν δεν έχουν προηγουμένως μειωθεί ορισμένα από αυτά, είναι δύσκολο να προταθούν δράσεις κατάρτισης για την προώθηση της επιχειρηματικότητας μεταξύ των μεταναστών. Για παράδειγμα, αυτό συμβαίνει με τα προβλήματα που σχετίζονται με το νομικό καθεστώς, τις κοινωνικές προκαταλήψεις και τη δυσκολία κάλυψης βασικών αναγκών: στέγαση, διατροφή, υγεία, εκπαίδευση και απασχόληση και ηλεκτρονική μάθηση.

Βάσει έρευνας, η πραγματικότητα στις χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα είναι ότι υπάρχει έλλειψη εξατομικευμένων διατάξεων κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα όσον αφορά το περιεχόμενο και την μεθοδολογία.

Αυτή η πρόταση μπορεί να χαρακτηριστεί γενικευμένη και μη αυθεντική.

Όσον αφορά το περιεχόμενο, έχουν εντοπιστεί ανάγκες, όπως η εκμάθηση γλωσσών, ο τρόπος εύρεσης μιας ιδέας και η σύνταξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου, η παροχή νομικών συμβουλών ή η ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάλυσης της αγοράς. Επισημάνθηκε η κατάρτιση σε βασικές πτυχές που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση, τη λογιστική, τη φορολογία, το ανθρώπινο δυναμικό, το μάρκετινγκ και το διαδίκτυακό εμπόριο.

Από μεθοδολογική άποψη, επισημάνθηκε η ανάγκη προσαρμογής των μεθοδολογιών με τη δημιουργία εξατομικευμένων μαθημάτων, η ευκολία πρακτικών μεθόδων με δυναμική θεωρητική μορφή και εφαρμόσιμο περιεχόμενο και, κυρίως, η ανάγκη για καθοδήγηση, υποστήριξη και πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, το καταλληλότερο μοντέλο κατάρτισης για την ομάδα αυτή θα πρέπει να είναι η διαζώσης εκπαίδευση, με εξατομικευμένη επαγγελματική και ψυχολογική υποστήριξη.

2. Εντοπισμός προβλημάτων και κενών από την αξιολόγηση αναγκών

Οι μελέτες που διεξήχθησαν αυτόνομα στις διάφορες συμμετέχουσες χώρες αποκάλυψαν συγκεκριμένα κοινά προβλήματα που σχετίζονται με την κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας για μετανάστες και μετανάστριες χαμηλής ειδίκευσης:

1. Δύο βασικά ζητήματα καθορίζουν κάθε διαδικασία κατάρτισης: Η έλλειψη γλωσσικών γνώσεων και η ανάγκη για νομική βοήθεια. Χωρίς κάποιον κατάρτιση και υποστήριξη σε αυτά τα θέματα, ο μετανάστης ή η μετανάστρια επιχειρηματίας πέφτει σε ένα πολύπλοκο

γραφειοκρατικό αδιέξοδο στο οποίο είναι δύσκολο να κινήθει. Αυτή η πολυπλοκότητα αποτελεί καθοριστικό εμπόδιο.

2. Πρέπει να προστεθεί και ένα άλλο κοινωνικό εμπόδιο: η επιμονή, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ανάλογα με τη χώρα, των κοινωνικών προκαταλήψεων κατά των μεταναστών επιχειρηματιών. Μέρος της κοινωνίας της χώρας υποδοχής δεν κατανοεί πλήρως τι μπορούν να προσφέρουν οι μετανάστες στη χώρα, γεγονός που δημιουργεί φόβο, δυσπιστία και απόρριψη.
3. Δεν έχει εντοπιστεί μια πρόταση κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα προσαρμοσμένη στους μετανάστες και συχνά παρέχεται από κοινωνικές οργανώσεις που δεν είναι ειδική στη διαχείριση επιχειρήσεων.
4. Υπό αυτή την έννοια, υπάρχει έλλειψη καθοδήγησης για τους μετανάστες επιχειρηματίες, γεγονός που αφήνει τη διαδικασία της επιχειρηματικότητας και τις καιρικές πτυχές της στην τύχη ανεπαρκών προσωπικών αποφάσεων λόγω έλλειψης κατάρτισης.
5. Ένα άλλο αφημένο ζήτημα είναι η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων μεταξύ των μεταναστών με χαμηλή ειδίκευση. Δεδομένου ότι οι περισσότερες κοινωνικές διαδικασίες πλέον λαμβάνουν χώρα στον ψηφιακό χώρο, οι ανεπαρκείς δεξιότητες στον τομέα αυτό εμποδίζουν την πρόσβαση των μεταναστών σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες καθώς και την οικονομική ανάπτυξη και εξέλιξή τους.

3. Κύρια θέματα/θεματικές ενότητες/δεξιότητες που πρέπει να στοχευθούν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης

Κατά την εξέταση των απαντήσεων διαφόρων συμμετεχόντων, αναδείχθηκαν διάφορες πτυχές κατάρτισης που θα πρέπει να εξετάζονται σε κάθε διαδικασία εκπαίδευσης των μεταναστών και των μεταναστριών σε θέματα επιχειρηματικότητας. Αυτές ταξινομήθηκαν σε τεχνικά θέματα, κοινωνικές δεξιότητες και ψηφιακές δεξιότητες.

Τα κύρια τεχνικά θέματα που εκφράστηκαν ή ζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας είναι :

- Νομικά και διοικητικά ζητήματα (φόροι , άδειες , μισθοί , συμβάσεις , ασφάλιση , πρωτόκολλα ασφαλείας , πιστοποιητικά κ.λπ.) Δεδομένου ότι κάθε χώρα έχει το δικό της νομικό και διοικητικό σύστημα, οι μετανάστες αισθάνονται χαμένοι σε όλα αυτά τα ζητήματα, τα οποία δεν μπορούν να εξαχθούν από την χώρα καταγωγής τους.
- Εκμάθηση της γλώσσας των επιχειρήσεων. Η κατανόηση των ιδεών και των εννοιών της διοίκησης είναι απαραίτητη για τον χειρισμό της βασικής ορολογίας του επιχειρηματικού κόσμου.
- Ανάπτυξη της ιδέας και διαμόρφωση ενός επιχειρηματικού σχεδίου. Οι περισσότεροι ευάλωτοι μετανάστες προσκομίζουν ιδέες που δεν είναι πολύ ακριβείς ή κατάλληλες για το πλαίσιο της χώρας υποδοχής. Συχνά επίσης δεν είναι εκπαιδευμένοι για το πώς να μεταφράσουν μια ιδέα σε ένα βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο.
- Ανάλυση των τοπικών αγορών και συνθηκών. Οι μετανάστες συχνά δεν γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε τοπικού περιβάλλοντος στο οποίο θέλουν να ξεκινήσουν την επιχειρησή τους και δεν διαθέτουν τις δεξιότητες για να προβούν σε μια θεμελιώδη ανάλυση της αγοράς που θα τους οδηγήσει στη λήψη καλύτερων αποφάσεων.
- Διαχείριση μάρκετινγκ. Απόκτηση δεξιοτήτων εμπορικής διαχείρισης και τεχνικών τοπικής τοποθέτησης.
- Βασικά εργαλεία χρηματοοικονομικού ελέγχου προσαρμοσμένα στην επιχειρησή τους.
- Αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης.
- Σωστή πρόσληψη προσωπικού.

Διάφορα θέματα ψηφιακών δεξιοτήτων θα πρέπει επίσης να εξετάζονται στην κατάρτιση για τη βελτίωση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού:

- Διακτύωση και διαχείριση της επικοινωνίας.
- Ηλεκτρονικό εμπόριο και δημιουργία ηλεκτρονικών επιχειρήσεων.
- Διαδικτυακό και κοινωνικό branding.
- Βασικά εργαλεία εφαρμογών.

Η μελέτη αποκαλύπτει επίσης την έλλειψη συγκεκριμένων δεξιοτήτων (ή προαπαιτούμενων για την επιχειρηματικότητα), οι οποίες θα πρέπει να αποτελούν θέματα εργασίας:

- Κριτική σκέψη
- Ανάλυση ρίσκου
- Ανάλυση δεδομένων
- Δημιουργικότητα
- Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων
- Επιχειρηματικές δεξιότητες
- Ομαδική εργασία
- Στρατηγική σκέψη
- Δεξιότητες λήψης αποφάσεων
- Δεξιότητες διαπραγμάτευσης
- Διαπολιτισμικές δεξιότητες
- Συναισθηματικές δεξιότητες (υπομονή, ανθεκτικότητα, ευελιξία, κίνητρα)
- Ηγετικές ικανότητες

4. Ανάγκες και μέθοδοι κατάρτισης που προτιμώνται από τον ευάλωτο μεταναστευτικό πληθυσμό

Τα ερωτηματολόγια, οι ομάδες εστίασης και οι συνεντεύξεις με τους μετανάστες χαμηλής ειδίκευσης έδειξαν ότι οι ευάλωτοι μετανάστες είναι γενικά απρόθυμοι να υποβληθούν σε διαθεσιμότητα θεωρητική επιμόρφωση, επειδή η αναζήτηση τρόπων για την εξασφάλιση των βασικών τους αναγκών τους αφήνει ελάχιστα χρόνο για εκπαίδευση. Ως εκ τούτου, απαιτούν κάτι πολύ πρακτικό και εφαρμοσμένο στην πραγματικότητα τους.

Από την άλλη πλευρά, οι μετανάστες χαμηλής ειδίκευσης - ιδίως εκείνοι που έχουν εμπειρία στην επιχειρηματικότητα - απαιτούν εξατομικευμένες συμβουλές και βοήθεια για συγκεκριμένα

ζητήματα που προκύπτουν. Δεν εστιάζουν τόσο πολύ σε γενικά θέματα ή σε συνολικές ανάγκες κατάρτισης.

Αυτό προϋποθέτει μια προτίμηση για:

- Πρακτικές μεθοδολογίες και κατάρτιση βασισμένη σε μελέτες περιπτώσεων που εφαρμόζονται σε πραγματικές καταστάσεις.
- Προγράμματα προσαρμοσμένα στους εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες.
- Συμβουλές προσαρμοσμένες στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες από επαγγελματίες και μέντορες.
- Πρακτική άσκηση και εργασιακή εμπειρία σε επιχειρήσεις.

5. Ανάγκες και μέθοδοι κατάρτισης που προτείνονται από εκπαιδευτικούς, εθελοντές και επαγγελματίες

Οι ανάγκες που εντοπίστηκαν και οι μέθοδοι κατάρτισης που πρότειναν οι εκπαιδευτικοί, οι εθελοντές και οι επαγγελματίες ευθυγραμμίζονται με εκείνες που επισημαίνονται από τους ευάλωτους μετανάστες. Ειδικότερα, η ανάγκη για:

- Πρακτικές ενότητες. Οι θεωρητικές έννοιες θα πρέπει να εφαρμόζονται με βάση συγκεκριμένα εργαλεία και την επίλυση προβλημάτων.
- Διαδικτυακές και μη διαδικτυακές συνεδρίες (εφόσον απαιτείται). Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην διαζώσης εκπαίδευση. Προτιμώνται οι διαζώσης συναντήσεις, που επιτρέπουν την ανταλλαγή εμπειριών και την ανάπτυξη σχεσιακών δεξιοτήτων. Οι μη διαδικτυακές συνεδρίες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν σε συμβουλές για συγκεκριμένα ζητήματα.

- Σημασία της καθοδήγησης. Ανάγκη για επαγγελματική και ψυχολογική υποστήριξη των μεταναστών επιχειρηματιών κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης και της υλοποίησης των επιχειρήσεών τους.
- Εκπαίδευση προσαρμοσμένη σε χαμηλότερα επίπεδα γνώσεων. Αν και μπορεί να υπάρχουν κάποιες διαφορές στο εκπαιδευτικό υπόβαθρο, είναι προτιμότερο να ξεκινάμε από χαμηλά επίπεδα και να χτίζουμε πάνω σε αυτά.
- Ευαισθησία στις διαφορετικές κοσμοθεωρίες. Είναι πολύ σημαντικό να υπάρξει ενσυναίσθηση για τις διαφορετικές πραγματικότητες και νοοτροπίες των μεταναστών, εάν πρόκειται να συμμετάσχουν στην εκπαίδευσή τους.
- Κατάρτιση σχετικά με τους τρόπους παροχής βοήθειας, κυρίως νομικής, αλλά και άλλων ειδών υποστήριξης. Θα υπάρξουν ζητήματα που οι μετανάστες δεν μπορούν να λύσουν μόνοι τους.
- Η κεντρική θέση του μετανάστη και της μετανάστριας στην κατάρτιση, καθιστώντας τον μεταναστευτικό πληθυσμό πρωταγωνιστή στην εκπαίδευσή τους.
- Προτεινόμενες μέθοδοι ενεργής συμμετοχής.

6. Συμπεράσματα και συστάσεις για μελλοντική έρευνα, αλλά και επιπτώσεις στην πρακτική και την πολιτική σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο:

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να επισημανθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- Η γλώσσα αποτελεί ένα από τα κύρια εμπόδια για την ένταξη των μεταναστών, κυρίως για την προώθηση της επιχειρηματικότητας. Χωρίς την βασική γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής, είναι περίπλοκο να λειτουργήσει κανείς σε ένα κοινωνικό, νομικό και πολιτικό πλαίσιο που είναι εντελώς άγνωστο σε αυτή την ομάδα. Υπό αυτή την έννοια, οι

κυβερνήσεις θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο, παρέχοντας πόρους για να συμβάλλουν στην εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής.

- Υπάρχουν δύο ανησυχητικά χαρακτηριστικά της κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα: είναι σπάνια και δεν υπάρχει συνέχεια. Συχνά, η κατάρτιση σε αυτόν τον τομέα αφήνεται στα χέρια κοινοτικών οργανώσεων με καλές προθέσεις αλλά χωρίς εμπειρογνομοσύνη. Αυτό καθιστά δύσκολη την επίτευξη των στόχων της κατάρτισης και δημιουργεί απογοήτευση στους μετανάστες, οι οποίοι έχουν ελάχιστα χρόνο να αφιερώσουν στην κατάρτιση λόγω της ανάγκης να καλύψουν τις πιο βασικές τους ανάγκες. Η διατήρηση της ποιότητας της παροχής κατάρτισης και η συνέχεια της με την πάροδο του χρόνου θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί χωρίς υποστήριξη σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Παρά τα κίνητρα, τον ενθουσιασμό και τη συμμετοχή που μπορεί να έχουν οι μετανάστες στην έναρξη των επιχειρήσεών τους πρέπει πρώτα από όλα, να καλύψουν τις βασικές ανάγκες ένταξης σε νομικό, κοινωνικό και οικονομικό πεδίο. Χωρίς την επίλυση αυτών των εμποδίων, δεν θα είναι δυνατόν να προταθούν προγράμματα κατάρτισης στην επιχειρηματικότητα. Εδώ είναι απαραίτητο να αναζητηθούν συνέργειες σε ευρωπαϊκό επίπεδο μεταξύ των κοινοτικών θεσμών για να συνεργαστούν για την εξεύρεση λύσεων για την ένταξη των μεταναστών στην Ευρώπη.
- Μαζί με την εκμάθηση της γλώσσας, το άλλο σημαντικό εμπόδιο για την ένταξη των μεταναστών είναι τα νομικά και γραφειοκρατικά ζητήματα. Θα ήταν επιθυμητή η μεγαλύτερη συμμετοχή των κυβερνήσεων στην παροχή κατάρτισης και δωρεάν νομικών συμβουλών σε αυτή την ευάλωτη ομάδα.
- Κρίσιμα πολιτισμικά εμπόδια και προκατειλημμένες συμπεριφορές εξακολουθούν να εμποδίζουν την ένταξη των μεταναστών και ακόμη και την ευνοϊκή εξέλιξη των επιχειρηματικών τους πρωτοβουλιών. Είναι απαραίτητο να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη συμβολή των μεταναστών στην κοινωνία μέσω της εργασίας τους. Η ανάπτυξη δημόσιων εκστρατειών που προωθούνται από τις δημόσιες

διοικήσεις θα παρέχει σημαντική στήριξη στην κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας.

- Η επιτυχία οποιουδήποτε προγράμματος κατάρτισης εξαρτάται από μεθόδους που εγγυώνται πρακτική και δυναμική κατάρτιση, με καθοδηγητική υποστήριξη για την ενθάρρυνση της παρακολούθησης και της ανταπόκρισης σε συγκεκριμένες ανάγκες ή προβλήματα. Η συμμετοχή μεντόρων και η δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις προτείνονται ως αναπόφευκτες λύσεις. Από την άποψη αυτή, οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα θα είναι απαραίτητες.
- Χρειάζεται περισσότερη έρευνα σχετικά με την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κατάρτισης για την εξαγωγή βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να καθοδηγήσουν το σχεδιασμό αποτελεσματικότερων προτάσεων, είτε όσον αφορά τον προσανατολισμό, τη θεματολογία ή τις μεθοδολογίες.
- Τέλος, η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να αναλύσει περαιτέρω τις ειδικές προκλήσεις των μεταναστών κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής τους διαδικασίας και να προτείνει λύσεις βελτίωσης.

7. Τελική σύσταση

Με βάση τις σημαντικές πλευρές που εντοπίστηκαν στη μελέτη και παρουσιάστηκαν συνοπτικά παραπάνω, η κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας για τον ευάλωτο μεταναστευτικό πληθυσμό θα πρέπει να είναι κυρίως διαζώσης. Επομένως, θα πρέπει να εφαρμοστεί μια ψηφιακή πλατφόρμα και να προσαρμοστεί σε κάθε περίπτωση από τους υπεύθυνους φορείς. Αυτό θα απαιτούσε ότι το υλικό που ενσωματώνεται στην πλατφόρμα θα πρέπει να χρησιμεύει ως εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτές και να είναι αρκετά εύληκτο ώστε να χρησιμοποιείται και να προσαρμόζεται στις συγκεκριμένες ανάγκες των μεταναστών χαμηλής ειδίκευσης.